

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 4, NO 7, STIP, 2019

ГОД. IV, БР. 7
ШТИП, 2019

VOL. IV, NO 7
STIP, 2019

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 4, Бр. 7
Штип, 2019

Vol. 4, No 7
Stip, 2019

PALMK, VOL 4, NO 7, STIP, 2019

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, С. Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, С. Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA

Tole Belcev, Goce Delcev University, N. Macedonia

Nina Daskalovska, Goce Delcev University, N. Macedonia

Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation

Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation

Georgeta Rata, Banat University, Romania

Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania

Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia

Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia

Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary

Éva Bús, University of Pannonia, Hungary

Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey

Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey

Elena Daradanova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Bulgaria

Ina Hristova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Bulgaria

Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India

Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India

Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia

Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia

Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom

Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom

Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia

Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia

Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic

Jean-Marc Vercrey, Artois University, French Republic

Regula Busin, Switzerland

Natale Fioretto, University of Perugia, Italy

Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска-Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, С. Македонија

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST

EDITORIAL COUNCIL

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, N. Macedonia

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

13 ПРЕДГОВОР

Намита Субиото, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Namita Subiotto, editor of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

17 Александра Лазаревска, Виолета Јанушева

ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО НОВИНАРСКИОТ ПОТСТИЛ
НА МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Aleksandra Lazarevska, Violeta Janusheva

THE FOREIGN AND THE LOANWORDS IN THE JOURNALISTIC
SUBSTYLE OF THE MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE

27 Tuba Uzun

UYGUR DÖNEMİ ESERLERİNDE DUYGUSAL YAKINLAŞMA VE
UZAKLAŞMA GÖSTERGELERİ (FİLLER)

Tuba Uzun

SIGNS OF INTIMACY AND DISAGREEMENT IN TEXTS OF
UYGHUR PERIOD

35 Julian Vasseur

EMPHASE ET EXPRESSIVITÉ DANS LES ÉCHANGES
CONVERSATIONNELS BILINGUES NÉPALI-ANGLAIS

Julian Vasseur

EMPHASIS AND EXPRESSIVITY IN THE DAILY SPEECH
OF NEPALI-ENGLISH BILINGUALS

47 Constantin Ntiranyibagira

LA LEXICALISATION INTRAVERBALE DES FORMES TRANSITIVES
EN KIRUNDI. CAS DES AFFIXES RÉFLÉCHI ET APPLICATIF

Constantin Ntiranyibagira

INTRA-VERBAL LEXICALIZATION OF TRANSITIVE FORMS IN
KIRUNDI. THE CASE OF REFLEXIVE AND APPLICATIVE AFFIXES

55 Abraham Mahoubé Olou

TYPOLOGIE DES PRÉFIXES EN FRANÇAIS

Abraham Mahoubé Olou

TYPOLOGY OF PREFIXES IN FRENCH

65 Наџи Селими
ЈАЗИКОТ И КУЛТУРАТА ВО ДИЈАСПОРАТА – ИСТРАЖУВАЊЕ
СПРОВЕДЕНО КАЈ ДЕЦАТА СО МАКЕДОНСКО ПОТЕКЛО ВО
ШВАЈЦАРИЈА
Naxhi Selimi
CULTURAL FACTORS IN LANGUAGE LEARNING – A STUDY ON
CHILDREN OF MACEDONIAN ORIGIN IN SWITZERLAND

77 Марија Соколова
СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НА ИСТИ СТИМУЛУСИ ОД
МАКЕДОНСКИОТ АСОЦИЈАТИВЕН РЕЧНИК СО ДРУГИ
АСОЦИЈАТИВНИ РЕЧНИЦИ
Marija Sokolova
COMPARED ANALYSIS OF THE SAME STIMULUS FROM THE
MACEDONIAN ASSOCIATIVE DICTIONARY WITH OTHER
ASSOCIATIVE DICTIONARY

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

89 Danijela Kostadinović
SYMBOLISM AND MUSICAL ASPECTS OF WIND IN THE SHORT
STORY “ZURLO’S MOST BEAUTIFUL DAY” BY ZHIVKO CHINGO

97 Konan Koffi Syntor
ACTION DANS LA RESACA DE JUAN MARSÉ, QUELLES
ATTRIBUTIONS AUX PERSONNAGES ?
Konan Koffi Syntor
ACTION IN LA RESACA BY JUAN MARSÉ, WHAT ATTRIBUTIONS
TO THE CHARACTERS?

111 Марија Ѓорѓиева Димова
„ОНТОЛОШКИ СКАНДАЛ“: ИГРИТЕ СО ГРАНИЦИТЕ ПОМЕЃУ
СВЕТОВИТЕ И ТЕКСТОВИТЕ
Marija Gjorgjieva Dimova
“ONTOLOGICAL SCANDAL”: GAMES WITH BOUNDARIES BETWEEN
WORLDS AND TEXTS

123 Даниела Андоновска-Трајковска
ХРОНОТОПИТЕ ВО ПЕШНАТА „МИКЕЛАНЏЕЛО“ ОД БОРЧЕ ПАНОВ
Daniela Andonovska-Trajkovska
THE CHRONOTOPES IN BORCHE PANOV’S LYRICAL POEM TITLED
“MICHELANGELO”

- 137 Maguette Dieng**
LA GUERRE EN AFGHANISTAN DANS MUSICA PARA FEOS DE
LORENZO SILVA : ENTRE DENONCIATION ET HOMMAGE
Maguette Dieng
THE WAR IN AFGHANISTAN IN "MUSICA PARA FEOS" BY
LORENZO SILVA: BETWEEN DENUNCIATION AND TRIBUTE
- 151 Ben Hamou Malak**
LANGUE ET THÉÂTRALITE DANS UN CAPTIF AMOUREUX DE
JEAN GENET
Ben Hamou Malak
LANGUAGE AND THEATRICALITY IN UN CAPTIF AMOUREUX
BY JEAN GENET
- 161 Samia Boudaa**
EFFET DE PALIMPSESTE DANS LE ROMAN LE VILLAGE DE L'ALLEMAND
OU LE JOURNAL DES FRERES SCHILLER DE BOUALEM SANSAL
Samia Boudaa
EFFECT OF PALIMPSEST IN THE NOVEL LE VILLAGE DE L'ALLEMAND
OU LE JOURNAL DES FRÈRES SCHILLER BY BOUALEM SANSAL
- 171 Славчо Ковилоски**
НАСЛЕДНИЧКАТА НА ХОМЕР: ДАФИНА ОД СЕЛО ПРОСЕНИК,
СЕРСКО
Slavcho Koviloski
SUCCESOR OF HOMER: DAFINA FROM THE VILLAGE OF PROSENIK,
SERRES AREA
- 183 Марија Леонтиќ**
ПОЕТСКИОТ ВИД ГАЗЕЛ ВО РАМКИТЕ НА ОСМАНЛИНСКАТА
ДИВАНСКА КНИЖЕВНОСТ
Marija Leontik
THE POETIC TYPE GAZEL IN THE OTTOMAN DIVAN LITERATURE
- 195 Rabie Ruşid**
DOĞU MAKEDONYA İŞTİP YÖRESİNİN YÖRÜK MASALLARINDA
FORMEL UNSURLAR
Rabie Rushid
THE FORMAL ELEMENTS RESEARCH OF YORUKS TALE
- 203 Славица Урумова-Марковска**
ДОМОТ КАКО ТРАДИЦИЈА ВО РАСКАЗИТЕ НА МАЏУНКОВ
Slavica Urumova–Markovska
HOME AS A TRADITION IN THE STORIES OF MADZUNKOV

- 213 Danijela Mišić**
HEMINGWAY'S MAN IN STRUGGLE WITH THE SEA AND HIMSELF

КУЛТУРА / CULTURE

- 221 Стојанче Костов**
„ТЕШКОТО“ – СИНОНИМ ЗА ТЕШКО ОРО ОД ТИПОТ НА „ЛЕСНОТО“
Stojance Kostov
THE DANCE TESHKOTO (THE HARD ONE) – A SYNONYMUS OF A
HARD DANCE FROM THE TYPE OF LESNOTO (THE EASY ONE)

- 229 Катерина Деспот, Екатерина Намичева, Михаил Намичев**
ВЛИЈАНИЕТО НА МЕБЕЛОТ ВРЗ КУЛТУРОЛОШКИОТ АСПЕКТ НА
СТАНБЕНИОТ ПРОСТОР ВО ПРВАТА ПОЛОВИНА НА 20 ВЕК
Katerina Despot, Ekaterina Namiceva, Mihail Namicev
CULTURAL ASPECT IN THE APPLICATION OF FURNITURE IN THE
INTERIORS OF SKOPJE'S PALACES FROM THE FIRST HALF OF THE 20TH
CENTURY

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 241 Silvana Neshkovska**
THE “WELFARE” OF ENGLISH COLLOCATIONS AT THE HANDS OF
MACEDONIAN STUDENTS OF ENGLISH

- 251 Veronika Kareva**
COMMUNICATIVE COMPETENCE OF ENGLISH TEACHERS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 263 Лидија Тантуровска**
ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ЗА ЈАЗИЧНИТЕ ГРЕШКИ ПО
МОРФОЛОГИЈА КАЈ УЧЕНИЦИТЕ ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
ОД МАРИЈА ГРКОВА
Lidija Tanturovska
DOCTORAL DISSERTATION OF MORPHOLOGICAL ERRORS MADE BY
STUDENTS IN PRIMARY EDUCATION BY MARIJA GRKOVA

- 273 Ранко Младеноски**
ЗНАЧЕЊЕТО НА КНИЖЕВНИОТ ТЕКСТ КАКО ПРОЦЕС
Ranko Mladenoski
SIGNIFICANCE OF THE LITERARY TEXT AS A PROCESS

287 ДОДАТОК / APPENDIX

ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Ми претставува чест да бидам член на меѓународниот Уредувачки одбор на „Палимпсест“, меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања, иницирано и формирано на Филолошкиот факултет во Штип пред три години, а ми претставува и особена чест да учествувам со предговор за седмиот број.

Од првата година па до сега списанието излегува редовно во два броја годишно со широк спектар на трудови од сите предвидени рубрики („Јазик“, „Книжевност“, „Култура“, „Методика на наставата“, „Прикази“), со автори од разни земји и од различни истражувачки профили. Објавувањето на списанието во електронска форма е многу важно, бидејќи овозможува побрза дистрибуција и отворен пристап, а со тоа и поширок круг на читателска публика како и поголеми можности за примена на резултатите од објавените трудови.

Во „Палимпсест“ бр. 7 има 25 трудови (12 оригинални научни трудови, 10 стручни трудови, 1 прегледен труд и 2 приказа) на автори од единаесет држави и тоа Македонија, Турција, Франција, Бурунди, Бенин, Швајцарија, Србија, Брегот на Слоновата Коска, Сенегал, Мароко, Алжир, напишани на македонски, англиски, француски и турски јазик. Трудовите ги пополнуваат сите рубрики на списанието. Квантитативно доминираат трудовите од рубриката „Книжевност“ (вкупно 12, а во нив се истражуваат дела на класици и на современи македонски, руски, турски, шпански, француски, алжирски, американски автори, како и народното творештво), следува рубриката „Јазик“ со 7 статии (истражувања од областа на следниве јазици: македонски, турски, француски, непалски, кирунди), 2 статии се посветени на културолошки истражувања (за етнокоролошките карактеристики на ората Тешкото и Лесното и за влијанието на мебелот врз културолошкиот аспект на станбениот простор во првата половина на 20 век во Скопје), 2 статии се од областа на методиката на наставата по англиски јазик, а списанието завршува со рецензијата за докторската дисертација за јазичните грешки поврзани со менливите зборови во македонскиот јазик кај учениците во основното образование од Марија Гркова и со освртот кон научно-литературната монографија на Венко Андоновски за книжевниот текст како процес.

Им честитам и им благодарам на авторите и на сите јазични редактори, рецензенти и соуредници за нивниот придонес кон оформувањето на седмиот број на списанието „Палимпсест“ на кое му посакувам што повеќе читатели!

Намита Субиото, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

I am honoured to be a member of the International Editorial Board of “Palimpsest”, an international journal for linguistic, literary and cultural research, initiated and established three years ago at the Faculty of Philology in Stip. It is also a great privilege to participate with the foreword of the seventh issue.

From the first year until now, the journal has been published twice a year on a regular basis, with a wide range of papers covering all of the sections (Language, Literature, Culture, Teaching Methodology and Book Reviews), created by authors from many different countries and various research profiles. Publishing a journal in electronic form is quite significant because it enables faster distribution and open access, thus enabling a wider circle of readership and greater opportunities for applying the results of the published papers.

In the 7th issue of “Palimpsest” there are 25 papers (twelve original scientific papers, ten theoretical papers, one review paper and two book reviews) by authors from eleven countries: Macedonia, Turkey, France, Burundi, Benin, Switzerland, Serbia, Ivory Coast, Senegal, Morocco, and Algeria, written in Macedonian, English, French and Turkish. The papers cover all the sections of the journal. The biggest number of papers belong to the Literature section (a total of twelve papers in which classical and contemporary Macedonian, Russian, Turkish, Spanish, French, and Algerian authors as well as folk arts are the subject of research), followed by seven papers in the “Language” section (with research conducted in the following languages: Macedonian, Turkish, French, Nepalese, Kirundi), two papers are dedicated to the cultural research (on the ethnocoreological characteristics of the folk dances “Teshkoto” and “Lesnoto” and the influence of furniture on the cultural aspect of housing space in the first half of the 20th century in Skopje), two papers are in the field of English language teaching methodology, and finally the journal concludes with a review of the doctoral dissertation on language errors related to inflected words in the Macedonian language among elementary school students by Maria Grkova as well as a review of the literary monograph written by Venko Andonovski on the literary texts as a process.

I congratulate and express my gratitude to all the authors and language editors, reviewers and co-editors for their contribution to the creation of the seventh issue of “Palimpsest”, wishing them a wider readership.

Namita Subiotta, *Editor of “Palimpsest”*

ПОЕТСКИОТ ВИД ГАЗЕЛ ВО РАМКИТЕ НА ОСМАНЛИНСКАТА ДИВАНСКА КНИЖЕВНОСТ

Марија Леонтиќ
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
marija.leontik@ugd.edu.mk

Апстракт: Османлиската диванска книжевност многу малку е презентирана надвор од современа Република Турција. Богатата и мистична диванска поетска традиција траела шест века. Диванската поезија е пишувана на османско-турски јазик и со арапска азбука. Во оваа поезија заедно со изворните турски зборови се употребени многу арапски и персиски зборови. Најголемиот дел од поетските форми се преземени од арапската и од персиската поетска традиција. Во диванската поезија најпопуларен поетски вид е газелот. Многу лирични газели се метафорични и мистични. Во газелите најчесто се опеваат вљубените, вљубеноста, природата, Творецот и слично.

Клучни зборови: *османлиска диванска книжевност, османлиска диванска поезија, газел.*

1. Вовед

Секоја книжевност е плод на одредена епоха, а диванската книжевност е мистична и лирична книжевност на средниот век, османлискиот период и османлискиот интелектуалец. Последниот период на диванската книжевност во поглед на векот, иако го надминува средниот век, во поглед на формата и на содржината е сè уште типичен плод на средниот век. Оваа книжевност го отсликува поредокот, традицијата, обичаите, животниот стил, вредностите и естетиката, мислите и чувствата, погледот кон космосот и светот и сфаќањето за животот во османлискиот период. Затоа денес диванскиот поет и диванската поезија кои се многу далеку од нас и од нашето време треба да се вреднуваат како плод на османлискиот период во средниот век. Научникот, книжевникот или преведувачот што ова ќе го направи, може реално да ја сака диванската поезија и да овозможи другите да ја засакаат со нејзините можности и ограничувања, со нејзините доблести и слабости, а не само со фалење или со критикување.

2. Местото на диванската книжевност во историскиот развој на турската книжевност

За да се сфати и восприеми полесно книжевноста која ја нарекуваме *диванска книжевност*, *стара турска книжевност* или *класична турска книжевност*, треба да дадеме основни податоци за турската книжевност.

Пишаната турска книжевност има свој специфичен развој. Развојот на турската книжевност се обработува во следните периоди: турска книжевност пред исламскиот период (до 11 век), турска книжевност по исламскиот период (11-19 век) и турска книжевност која се развила под влијание на западната цивилизација. Турската книжевност пред исламот се развивала до 11 век. Откако во 10 век Турците го прифатиле исламот, влијанието на арапската и на иранската цивилизација и култура дошло до израз во секоја област, а во османлискиот период ја достигнало својата кулминација. Зборовите од арапско потекло преку вероисповедта, дервишките редови и науката, а зборовите од персиско потекло преку поезијата навлегле во турскиот јазик, бидејќи во тој период арапскиот јазик бил доминантен како јазик на науката, а персискиот како јазик на поезијата. На овој начин турската книжевност почнувајќи од 11 век била под влијание на исламот, а по 1860 година почна да се развива и под влијание на Западот.

Турската книжевност што се развиваше под влијание на исламот подоцна се нарече диванска книжевност кај која поезијата беше доминантна. Диванската книжевност се роди на крајот на 13 век во Анадолија, а се разви во османлискиот сарај и во круговите на медресите. Јазикот на оваа книжевност е османско-турски што се користеше во Османлиската Империја меѓу 13 и 20 век. Под влијание на заедничката исламска култура во османско-турскиот јазик навлегоа зборови и одредени граматички правила од арапскиот и од персискиот јазик, а во пишаниот јазик се употребуваше арапската азбука.

Диванската книжевност е книжевност на интелектуалците во османлиското општество што се учи, разбира и присвојува со образование. Во Османлиската Империја, сарајот, султаните, принцовите, везирите и пашите создавале услови и давале материјална поддршка за развојот на диванската книжевност. Многу султани и принцови пишувале поезија, а тие што не пишувале ја сакале, поддржувале и ја заштитувале диванската книжевност. Следните османлиски владетели кои биле поети се прочуени со неколку песни-газели, а некои со своите антологии наречени дивани: Осман Гази (1258-1326), Султан Мурат I (1326-1389), Ј'лд'р'м Бајезид (1360-1402), Султан Мурат II (1403-1451), Фатих Султан Мехмед со прекарот Авни (1430-1481), Џем Султан (1459-1494), Султан Бајезид II со прекарот Адли (1447-1512), Јавуз Султан Селим со прекарот Селими (1470-1520), Кануни Султан Сулејман со прекарот Мухиби (1495-1566), Селим II (1534-1574), Мурат III (1546-1595) и др. Османлискиот сарај бил покровител на диванските поети кои твореле во рамките на одредени идеи, а за народните поети не покажал поголемо внимание. Диванските поети кои ги преминувале одредените граници биле исклучени од круговите на сарајот, биле прогонети или обесени како големиот поет Нефи. Според Исмет Зеки Ејубоглу: „Оваа состојба е јасен доказ дека диванската поезија нашла можност да го одржи својот континуитет благодарение на согласноста на управувачките кругови во османлиското општество“ (Ејубоглу I, 1994, стр. 15); „При анализирање на диванската поезија можеме да согледаме дека идеите кои се доминантни во поезијата чекорат заедно со мислите на султанот“. (Ејубоглу I, 1994, стр. 19). Затоа

диванската книжевност се нарекува книжевност на високата класа или книжевност на сарајот.

Развојот на диванската книжевност може да се подели на три периоди: период на создавање, прв класичен период и втор класичен период. *Периодот на создавање* траел од крајот на 13 до крајот на 14 век. Значајни претставници на овој период се поетите како Аш'к Паша, Ѓулшехри, Шејхоглу Мустафа (1340-1409), Ахмеди (1334-1413) и Шејхи (1375-1429). *Првиот класичен период* траел од првите години на 15 век до почетокот на 17 век кој стекнал зрелост со поетите како Ахмед Паша (?-1497), Неџати (?-1509), Зати (1471-1546), Фузули (?-1556), Баки (1526-1600), Неви (1533-1599), Хајали (?-1557), Ташл'џал' Јахја (?-1582). Вториот класичен период трае од почетокот на 17 век до втората половина на 19 век и во него се чувствува влијанието на книжевната струја наречена *Sebhi Hindi* (индиски стил). Важни претставници од овој период се: Наби (1640-1712), Нефи (1582-1636), Шејхулислам Јахја (1552-1643), Фехими Кадим, Наили (?-1666), Шејх Галип (1757-1799), Недим (1681-1730) и Сами.

Во развојот на диванската книжевност важни се влијанијата на мислите и на уметничките ставови на суфизмот, индискиот стил и движењата за едноставен турски и локализираност во книжевноста. Суфизмот (исламски мистицизам) кој е знаење за божественото од 13 век постојано ја напојуваше диванската книжевност. Суфизмот ги обработува вистините поврзани за постоењето на Господ, поточно можните и невозможните страни во меѓусебната поврзаност на Творецот и народот. Во 17 и во 18 век многу дивански поети го присвоиле индискиот стил и напишале песни во тој стил (Нешати, Наили, Шејх Галип и други). Во 15 и во 16 век диванските поети, пишувајќи на едноставен јазик, им дале важност на зборовите од турско потекло и го заживеале движењето за едноставен турски. Движењето за едноставен турски со текот на времето во поезијата почнало да дава место на домашните и на локалните елементи и на овој начин се преобразило во движење за локализираност во книжевноста. Затоа движењето за едноставен турски јазик претставува почеток на движењето за локализираност во книжевноста. Главни карактеристики на движењето за локализираност се следните: навлегување на народните изрази и локалниот говор во поезијата, употребување на народните пословици и фрази, внесување на секојдневните настани и на локалните херои како тема во поезијата. Под влијание на движењето за локализираност во книжевноста некои дивански поети дале место на истанбулскиот турски јазик (Баки и др.), на истанбулскиот пејзаж (Недим и др.), на пословиците и фразите (Неџати Бег), на локалните јунаци (Ташл'џал' Јахја Бег) и слично.

Диванската книжевност се развиваше со векови, израсна стотици добри поети, создаде специфична традиција, во 16 век го достигна својот врв, а траеше до Танзиматскиот период (1860). Поетите од Танзиматскиот период и од Сервети Фунун, освен неколку песни напишани со слоговна метрика, пишуваа целосно со метриката аруз. Една книжевност ниту одеднаш се раѓа, ниту одеднаш згаснува. По Танзиматот кога турската поезија се менуваше и развиваше под влијание на западната поезија, многу поети како Зија Паша и

Нам'к Кемал пишуваа песни соодветни на диванската поезија, а поетите како Тевфик Фикрет, Џенап Шехабедин, Мехмед Акиф Ерсој и Јахја Кемал Бејатл' метриката аруз ја адаптираа на турскиот јазик, но во поглед на јазикот и содржината внесоа новини.

Во 20 век диванската поезија пишувана со метриката аруз во поглед на формата го достигна својот крај, но посредно или непосредно со симболи, имагинации, изрази и теми ја поеше современата турска поезија пишувана со слоговна метрика или слободен стих и стана инспирација на многу песни.

3. Карактеристики на диванската поезија

Терминот *диванска книжевност* потекнува од изразот *диван* со кој поетите го именувале делото во кое ги збирале своите песни. Во диванската книжевност најважни поетски видови се: газел, касиде, месневи, мустезат, мусамат, теркиби бент, терци бент, рубаи, тујуг, мураба и други. Карактеристично е што поетите не ставале наслов на своите песни. Диванските поети кога ги пишувале своите дела го применувале сфаќањето *уметност за уметност*, бидејќи тие на преден план се стилисти, а диванската поезија е плод на естетиката на формата.

Според диванските поети, поезијата треба да биде течна, едноставна, чиста, сјајна, суптилна, чувствителна, звучна, уредна; треба да обрне внимание на убавината на изразот, на мислите и на новите идеи и треба да содржи мудрост.

Најважни карактеристики на диванската поезија се: внатрешна звучност, симболичен израз, имагинација, метафори, скриени значења на зборот кои асоцираат други зборови, емотивност, романтизам, моќ на фантазија, вознемиреност, мисла и идеја. Во овие дивански песни елементи што најмногу се користат за споредба се: драгоцен камен, бисер, ризница, градина со рози, волшепство, чудо, еликсир на животот, султан, падишах, пророци, убава девојка, сонце, море, славеј, папагал, оган, ткаенина, маџун, почва и друго.

За да се сфати добро симболичниот израз на поезијата и за да не се протолкува погрешно, треба да се знаат суфиските и филозофските значења на некои термини. *Љубената* е Творецот, *образот на љубената* е вселената, *косите на љубената* се тајните на Творецот, *вљубениот* е човекот, *виното* е суфиската љубов, *трговецот со вино* е шеикот, *меаната* е теке во кое се нуди божјиот напиток, *лицето што точи вино* е водач кој послужува желни за божја љубов, *чашата* е садот и формата на божјата наука, *опиениот* е дервиш кој се надминал себеси, *опиеноста* е надминување на самиот себеси со божја љубов, *собирот* е богослужба што се одржува за Творецот, *задоволството*, *радоста* е задоволство што се чувствува на патот кон доближување на Творецот и друго. „Затоа оваа поезија струи помеѓу чувствата и натчувствата; љубовта и убавината се изразува на најубав начин и со најпривлекно руво, но ова нудење се реализира толку вешто што читателот е слободен да толкува како што сака“. (Гиб I-II, 1998, стр. 39).

Во диванската поезија, кога ја читаме површински, се појавува световен живот кој ја отсликува раскошната љубов на љубениот и сјајната

убавина на љубената во богата природа, но кога ќе навлеземе во нејзините длабочини се манифестира натсветовен живот со теолошки, филозофски и мистични елементи кои го отсликуваат менталитетот на османлиското општество.

4. Метриката и јазикот на диванската поезија

Османлиската диванска поезија ја користи метриката аруз што се користи во сите исламски земји, а се базира на формата и се состои од одредени калапи. Метриката аруз од Арапите преминала во Иран, а од иранската книжевност во турската поезија.¹ Аруз е метрика што се базира на долгите и на кратките слогови. Бидејќи во турскиот јазик нема долг вокал, арузот е спротивна метрика на структурата на турскиот јазик. Турската поезија во старите епохи се пишувала со слоговна метрика која е природна за турскиот јазик, бидејќи метриката аруз е спротивна и на традицијата на турската книжевност. Овие проблеми на почетокот се надминувале со избор на калапи од арузот кои се најблиски на слоговната метрика. Во подоцнежните периоди со употребата на различни калапи од метриката аруз поетите почнале да се соочуваат со големи тешкотии, бидејќи турскиот јазик многу тешко се применувал на сите калапи на арузот. Многу турски зборови кои се формираат со кратки слогови многу тешко одговараа на калапите на метриката аруз која бараше премногу долги слогови. Како резултат на ова, диванскиот поет, за да пронајде поими кои ќе одговараат на структурата на оваа метрика, почна да се насочува кон творбите на арапско-иранската цивилизација и во своите песни употреби многу арапски и персиски зборови кои се сложуваа со арузот. Диванскиот поет со векови вложуваше напор јазикот да одговара на метриката, а не метриката на јазикот, поради формата го измени јазикот, фреквенцијата на турските зборови сè повеќе ја намали и се оддалечи од секојдневниот јазик. Диванската поезија лесно се присвои од сарајот и од интелектуалните кругови, а за широките народни маси стана тешко разбирлива. Затоа, за да се разбере диванската поезија, треба да се посвети посебно внимание на диванскиот јазик.

За да се пишува диванска поезија или за да се сфати диванската поезија неопходно беше соодветно образование. Диванскиот поет, во образовно-воспитните институции на таа ера (медреса и др.), требаше да го научи *диванскиот јазик* кој внесуваше нови поими. Бидејќи јазикот кој диванскиот поет го користеше во поезијата и јазикот кој го зборуваше во секојдневниот живот не беше истоветен, неопходни беа добро образование, голем труд и вештина. Затоа диванската поезија ја сфати, ја присвои и од неа чувствуваше задоволство само ограничен круг кој имаше посебно образование. И денес за да се сфатат песните на големите дивански поети како Фузули, Баки, Нефи, Наби и Недим и за да се чувствува задоволство од нив неопходно е образование за диванската книжевност или превод на современ турски јазик.

¹ Има општества кои метриката аруз ја користеле пред Арапите. Во 1250 година пред новата ера „Епос за Гилгамеш“ бил напишан со метриката аруз.

5. Карактеристиките на газелите во поглед на формата

Во османлиската диванска книжевност газелот станал најтипична, најсакана и најскладна поетска творба. Газелот се состои од двостихови. Бројот на двостиховите се менува од пет до петнаесет, но газелот главно се пишува со пет, седум или девет двостихови. Првиот двостих на газелот се вика *матла* (раѓање, почеток), двостихот по *матла* се нарекува *хусни матла*, последниот двостих е *макта* (завршеток), двостихот пред *макта* е именуван *хусни макта*, а најубавиот двостих го носи името *бејтуљ газел* или *шах бејит*. Двостихот во кој се наоѓа псевдонимот на поетот се нарекува *тач бејит* (крунски двостих). Во рамките на еден газел секој двостих има свое самостојно значење кое може да биде поврзано и со другите двостихови. Сплетот на рими ја има следната форма која може да има и мали исклучоци: а-а, б-а, в-а, г-а, д-а, Ѓ-а, е-а, ж-а, з-а, s-а, и-а, ј-а, к-а, л-а, љ-а.

Оваа префинетост во поглед на формата и на содржината можеме да ја претставиме со следниот газел на Нефи:

GAZEL

1.

Hem kadeh hem bade hem bir şuh sâkîdir **gönül**
Ehl-i aşkın hâsılı sahib – mezâkıdır **gönül**.

2.

Bir nefes dîdâr için bin cân feda etsem nola
Nice demlerdir esîr-i iştiyakıdır **gönül**.

3.

Dildedir mihrin ko hâk olsun yolunda cân u ten
Ben ölürsem âlem-i manîde bakîdir **gönül**.

4.

Zerredir amma ki tâb-ı âfitâb-ı aşk ile
Rüzgârın şemse-i tâk u revâkıdır **gönül**.

5.

Etse Nef'î nola ger gönüyle dâim bazm-i hâs
Hem kadeh hem bâde hem bir şuh sâkîdir **gönül**.

Nefî

ГАЗЕЛ**1.**И чашка и вино и кокетен меанџија е **душата**Само во заљубеноста чувствува задоволство **душата**.**2.**

За да го видам љубениот лик илјада души жртвувам

Со копнеж по неа многу долго време ми гори **душата**.**3.**

Љубовта е во душата, живото тело земја ќе стане

И да умрам не жалам јас, во духот е бесмртна **душата**.**4.**

Вредноста на сонцето на небескиот свод е иста како

Светлината на љубовта што блеснала од ронка-**душата**.**5.**

Нефи во душа чувствува задоволство и не е осамен

Дека чашка, вино и весел меанџија стана **душата**.**Дивански поет: Нефи**

Препев: Марија Леонтиќ

Според Ахмет Кабакл': „Газелот е песна што бара длабочина и интимност во чувствата, широчина во имагинацијата и префинетост во хуморот. Лесните, дури и малку повеќе веселите и радосни изрази не се добредојдени во газелите. Најголемите поети во турската книжевност истовремено се мајстори на газелот“ (Кабакл' I, 2008, стр. 603).

6. Теми кои се обработуваат во газелите

Во средниот век газелот кој ја возвишуваше вљубеноста, вљубениот и љубената беше најомилен поетски вид. Околу овие три доминантни теми се плетеа теми како пијалак, задоволство од пиење пијалак, чувствување задоволство од животот, судбина, природа (цвеќе, трева, дрво, море, планина, птица, животни), годишни времиња (пролет, есен, зима), вероисповед, пророци, општество, храброст, веселост, смрт, песимизам, оптимизам, добрина, еликсир на животот и сл.

Вљубеноста, вљубениот и љубената го формираат центарот на газелот. Оваа вљубеност обично е платонска. Љубената е убава, со апсолутна моќ, некогаш покажува внимание, некогаш не придава важност, е сурова и неверна, а вљубениот е несреќен, љубоморен, лице кое се грчи во тага. Вљубениот е лице кое штом ја здогледува љубената почнува да ја обожава, од нејзината

убавина е маѓепсан, а подоцна ја доживува во својата душа, ја замислува во фантазиите и копнее по неа. Во диванската книжевност љубената е витка и висока како чемпрес или чинар, половината ѝ е потенка од влакно, лицето ѝ е светло како сонце или месечина, образите ѝ се розови или црвени како роза, очите ѝ се убави како бадем, нарцис или очи на срна, погледот ѝ е остар како сабја, устата ѝ е мала како пупка или точка, веѓите ѝ се како лак, трепките како стрела, а косата ѝ е долга, црна и расфрлена. Љубената е постојано млада, а нејзината убавина е идеална, имагинативна.

Вљубениот многу сака, длабоко страда и плаче, бидејќи е одделен од љубената. Бидејќи има соперници се мачи со љубомората. Љубената се однесува незаинтересирано кон вљубениот и го мачи. Љубената секогаш е султан или шах, а вљубениот е роб.

Во диванската поезија се опејува и световната љубов и божествената љубов. Сфаќањето за божествената љубов се базира врз суфиската мисла. Во многу дивански песни световната љубов со текот на времето се трансформира во божествена љубов, бидејќи човечката љубов е средство до целта. Во овие песни, вљубениот поет кој копнее по натприродно убавата љубена и сака да се сплоти со неа, со текот на времето согледува дека во саканата бара божествена убавина и неговата свест и душа се подготвени за божествените пораки. На овој начин тој се одделува од материјалното, ја губи својата личност и сака да се спои со Творецот кој претставува апсолутна убавина. На крајот, вљубениот кој својата личност ја стопува во Творецот ја пронаоѓа вистинската среќа. А ова по смртта се реализира со повторно враќање на духот во божествениот извор.

7. Заклучок

Диванската книжевност е световна и мистична книжевност на средниот век, на османлискиот период и на османлискиот интелектуалец. Затоа развојот на диванската книжевност е посредно или непосредно поврзана за состојбата на Османлиската Империја. На врвот на Османлиската Империја, диванската книжевност го проживеа својот најсјаен период, а на залезот на Османлиската Империја диванската книжевност ја изгуби својата творечка моќ, навлезе во имитација и почна да згаснува.

Диванската поезија и нејзиниот најомилен вид, газелот, со векови се развиваше, израсна стотици добри поети, создаде специфична традиција, се создаде во 13 век, го достигна својот врв во 16 век и траеше до танзиматскиот период (1860). Во овој развој секој век има свои посебни карактеристики.

Песните што ги имаме од 13 век се сметаат за први творби на диванската поезија. Во диванската поезија на ова столетие се обработува верата, сториите од светите книги и храброста. Диванската книжевност на овој век нема дефинитивна форма, постои борба помеѓу јазикот и метриката аруз, се бара вистинскиот пат, а како резултат на ова од уметнички аспект не се јавиле значајни дивански поети. Затоа овој век се смета за период на раѓање на диванската поезија.

Во 14 век диванската поезија се дефинира во поглед на јазикот, метриката, формата и темата. Поезијата во овој период почна да се оддалечува

од изворниот турски јазик, а во газелите се зголеми бројот на странски зборови. Доминантни се темите како вљубеност, љубена, суфизам, борба, успех, храброст и сл. Во овој век, со поетот Несими поезијата со суфиска тема го достигнува својот врв и се спојува со темата вљубеност.

Во 15 век диванската поезија во секоја област ја добива својата дефинитивна форма, сите поими, изрази и теми се одредени и го живее својот прв зрел период. Во овој период Османлиската Империја е моќна, со утврдена управа, во сараите на поетите и на научниците им се дава простор, османлиската управа се воодушевува на иранската поезија, Фатих Султан Мехмет со прекарот Авни, Бајезид II со прекарот Адли и неговиот брат Џем пишуваат песни. Поетите, доаѓајќи во главните градови, се собираат во околината на сарајот, а на тој начин се зголемува можноста да се прочита или слушне нова песна, да се инспирира и меѓусебно да се влијае. Шејхи ја пренесува вештината на иранската поезија во Османлиската Империја. Поетите Ахмед Паша и Неџати кои живееле во овој век се сметаат за основоположници на диванската поезија. Овие поети при пишување на своите песни со голем успех избрале зборови што одговараат на разговорниот јазик, на структурата на турскиот јазик и на метриката аруз. Вљубеноста и верата како теми се доминантни.

Во 16 век диванската поезија, живеејќи го својот зрел период, го достигнува својот врв. Во овој век суфиската тема е распространета, но темите што припаѓаат на исламската вероисповед се доминантни. Во изминатите векови диванските поети живееле според суфиската филозофија и пишувале песни со суфиска тематика, а поетите на 16 век се приврзани на исламската вероисповед, не излегуваат надвор од верскиот закон наречен шериат, но во своите песни како наследство и традиција на диванската книжевност ги обработуваат суфиските теми. Во овој период Османлиската Империја е моќна во поглед на управата, но е конфузна во поглед на мислата и науката. Во османлиската управа еден суфист можеше да биде приврзаник на мевлевиството, но бекташиството беше забрането. Мевлевиството беше дервишки ред поврзан со Куранот, ја практикуваше исламската доктрина и оддаваше почит на мислите и на делата на Мевлана Џелаледин Руми. Бекташиството беше дервишки ред поврзан за пророкот Али, за 12-те имами и мислите на Хаџи Бекташи Вели. Оваа состојба влијаела врз диванските поети и врз диванската поезија. Во 16 век диванската поезија со Зати и Фузули стекна новина.

Во 17 век диванската поезија се развива во рамките на традицијата, формата е иста, а кај некои поети бројот на странски зборови се зголемува. Диванската поезија, присвојувајќи ја концепцијата на индискиот стил во поглед на содржината, стана апстрактна и доживеа големи промени. Различните стари поими станаа апстрактни, се персонализираа и зборуваа како живи суштества и се применуваа прекумерни симболи. Бидејќи во иранската и во арапската поезија нема некој важен развој, исцрпена е можноста за заемање поими и инспирација од арапскиот и од персискиот јазик и од нивната книжевност. Османлиската Империја доживува застој, понекогаш неуспех, османлиското општество се затвора во себе, не носи

новина и сета моќ ја црпи од успесите во минатото. Поетот не може тоа што се случува во општеството да го отслика во поезијата. Во овој период диванскиот поет Нефи, кој е сакан и омилен во сарајот, го дават и го фрлаат во море. Ова директно влијае врз диванските поети, се затвораат во себе, бегаат во прекумерна апстрактност и се задоволуваат со украсување на своите песни. Во ова столетие поетите Нефи, Шејхулислам Јахја и Наби напишале сјајни песни.

18 век е период на згаснување на диванската поезија. Премногу се употребувале исти поими, а апстрактноста го достигнала својот врв. Диванските поети во оваа ера се во потрага по нешто ново, но традицијата на диванската поезија и состојбата на османлиското општество не се погодни за творештво што ќе донесе новина. Османлиското општество, иако доживуваше потреси и неуспеси, не ја менуваше затвореноста во себеси, се веруваше дека кризите што се јавија може да се надминат со актуализација на старите величествени денови. Затоа диванскиот поет на „Епохата на лалето“, посебно Недим, во своите песни ги опева задоволството од животот, забавата, радоста и среќата. Но, ова не може да утеша долго време. Кон крајот на 18 век со поетот Шејх Галип повторно се јавува затвореноста во самиот себеси.

Почетокот на 19 век се последни години на диванската поезија која не може да донесе новина. Диванската поезија на ова столетие е поезија на навиката, а диванските поети творат со имитирање. Основањето и згаснувањето на диванската книжевност траеше долго, а одекот се гледа кај некои современи турски поети (Јахја Кемал Бејатл', Мехмет Акиф Ерсој, Бехчет Неџатигил, Тургут Ујар, Атила Илхан и други).

Секоја поезија има слаби и моќни карактеристики. Слабите страни на диванската поезија се оддалечување од анадолскиот турски јазик, прекумерна употреба на персиските и на арапските зборови кои лесно се вклопуваат во метриката аруз, ограничените теми и поими, имитацијата, тешката разбирливост и индивидуалноста. Моќни страни на диванската поезија се: звучноста, стилот, имагинативното богатство, симболичниот исказ, фантазијата, метафорите, поими што асоцираат на други поими и мислата. Светот во кој живееме брзо се менува, но и книжевните видови и правци во него, писателите и читателите постојано се во потрага по новини. Затоа, колку што не е лесно да се сфати диванската книжевност која траела шест века, најтворечкиот дивански поет кој се задоволувал со неколку стотина поими и најпрефинетите читатели кои со векови ги читале диванските поети кои обработувале ограничени и исти теми, толку не е возможно да не се воодушевуваме на ова. Во овој контекст треба да се спомнат мислите на Гиб за диванските поети: „За овие поети стилот, изразот доаѓа пред темата, нив помалку ги интересира што ќе кажат, за нив е важно како ќе кажат. Затоа ограничениот број теми за нив биле доволни со векови. Со постојаното зголемување на јазичната убавина имагинативното богатство станувало попретинето и постојано се нуделе исти теми и се создале дела кои ги отсликуваат сјајните умови и гласовната хармонија, а се разбирливи за интелектуалните кругови со претинет вкус“. (Гиб I-II, 1998, стр. 43).

Библиографија

- Akarsu, Kâmil (2007). *Adına Aşk Dediler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Atillâ Ahmet, Kartal Ahmet Şentürk (2009). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*. Dergah yayınları.
- Canım, Rıdvan (2010). *Divan Edebiyatında Türler*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Cengiz, Erdoğan Halil (1982). *Açıklamalı, Notlu Divan Şiiri Antolojisi*. Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.
- Cihan, Okuyucu (2013). *Gazel Bahçesi*. İstanbul: Sütun Yayınları.
- Gibb, Wilkinson (оригинално издание: 1900-1907; преведено издание 1998). *Osmanlı Şiir Tarihi*. 1, 2, 3, 4, 5. Превод: Ali Çavuşoğlu. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Eyuboğlu, Zeki İsmet (1994). *Divan Şiiri 1, 2*. İstanbul: Say Yayınları.
- Erkal, Abdulkadir (2009). *Divan Şiiri Poetikası*. Ankara: Birleşik Yayınevi.
- Halman Sait Talât, Horata Osman, Çelik Yakup, Demir Nurettin, Kalpaklı Mehmet, Korkmaz Ramazan, Oğuz Öcal M. (2007). *Türk Edebiyatı Tarihi 2*. T.C.Kültür ve Turizm Bakanlıı Yayınları – İstanbul.
- Kabaklı, Ahmet (2008). *Türk Edebiyatı 1, 2*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Kudret, Cevdet (1985). *Fuzuli*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Kudret, Cevdet (1985). *Baki*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Saraç, Yekta (2008). *Osmanlı'nın Şiiri*. İstanbul: 3F Yayınevi.
- Saraç, Yekta (2011). *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Biçim ve Ölçü*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Toklu, Osman (2003). *Şiir Dili ve Çevirisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

*

Доган, Нур Мухамед (1997). *Поезија од јазикот на Лејла и Меџнун*. Препев: Фадил Хоџа. Гостивар: Призма.

Marija Leontik

Goce Delchev University, Stip

The Poetic Type Gazel in the Ottoman Divan Literature

Abstract: The Ottoman Divan poetry was scarcely known outside modern Turkey. Divan poetry is rich and mystic poetic tradition and lasted for approximately 600 years. This type of poetry was written in Ottoman Turkish with Arabic alphabet. It contains extensive use of Arabic and Persian words along with Turkish words. Most of the poetic forms are taken from the Arabic and Persian poetic tradition. The gazel was the most famous poetic type in the Divan poetry. Many lyric gazels are allegorical and mystical. Gazel generally deals with topics related to lovers, love, nature, God, etc.

Keywords: *Ottoman divan literature, divan poetry, gazel.*

ГОД. IV
БР. 7

ПАЛІМШЭСТ

PALIMPSEST

VOL. IV
NO 7